1ste. JAARGANG. CURACAO DEN 9n. AUGUSTUS 1884. N° 32.

AMIGOE DI CURAÇAO.

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, *Curaçao.* — Otralanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba.* — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire.* — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

GEWAPENDE NATIËN.

I.

Weinige weken geleden verschenen er, kort na elkander, twee belangrijke boekwerken over militaire toestanden: het eerste in Duitschland, en geschreven door den Pruisischen Majoor *Von der Goltz;* het andere in Frankrijk, waar het door den Franschen Kolonel *Humbert* in het licht werd gegeven.

De Duitscher en zijn boek zijn geheel één; in zooverre namelijk, dat het laatste geheel en al den stempel draagt van dien zoogenaamden *wetenschappelijken* geest, waar de Duitschers zoo trotsch op gaan. Met meêdoogenlooze ruwheid, maar met eene logica waarvan de consequenties moeielijk te ontkennen vallen, zet de Pruisische Majoor de gevolgen uitéén, waartoe de tegenwoordige toestanden voeren zullen. Moeten beide werken vooral voor deskundigen merkwaardig wezen, toch gelooven wij, dat ook de meesten onzer lezers, wier bekwaamheden wel op een ander, dan krijgskundig, gebied lauweren zullen behaald hebben, gaarne met ons naar eenige citaten willen luisteren, die uit genoemde boeken door vertrouwbare beoordeelaars zijn aangehaald.

De tijd van hetgeen men staande legers noemde, is voorbij. Ieder, die de bepalingen naleest, ook van onze Nederlandsche Grondwet, zooals zij in 1815 werden vastgesteld en sedert bijna onveranderd in de latere Grondwetten werden opgenomen, moet verbaasd staan over de veranderingen die er op militair gebied hebben plaats gehad. Er zijn geen staande legers meer, zooals die, ook in onze Grondwet worden bedoeld, n. l. in den zin van legers, bestaande uit huurlingen en vrijwilligers. De staande legers dateeren uit het laatste tijdvak der middeleeuwen: eerst in de tweede helft der XVe eeuw richtten Karel de Stoute van Bourgondië en de Koningen van Frankrijk blijvende korpsen op, die ook in oorlogstijden den kern vormden van het leger. Nog de XVIIe en XVIIIe eeuw kenden legers voornamelijk bestaande uit vrijwilligers; eerst de Fransche Revolutie en Napoleon I hebben het stelsel van Conscriptie, dat indirect het beginsel van algemeenen dienstplicht huldigt, bij de meeste staten van Europa ingang doen vinden.

Ook hier bevond men zich op de helling. Toen eenmaal in beginsel was toegegeven, dat iedereen eigenlijk dienen moest, maar dat het lot alleen had uit te wijzen, wie van de vervulling van dien plicht voorwaardelijk of onvoorwaardelijk zou worden vrijgesteld, bracht de noodzakelijke consequentie mede, dat de persoonlijke algemeene dienstplicht vroeg of laat zou worden ingevoerd.— Het tijdvak der staande legers is voorbij; de militaire wetenschap verlangt thans geheele gewapende natiën.

Gewapende natiën is ook de titel van het grondige, diep doordachte, maar ook onder menig opzicht huiveringwekkende boek van Majoor Von der Goltz. De theorieën van Von Moltke omtrent den oorlog als onvermijdelijk en heilzaam „natuurverschijnsel" worden door dezen leerling in een meer Concreten, in een meer wetenschappelijken vorm gebracht; en, helaas, veel van hetgeen hij op zijn eigenaardige cynische manier zegt, is zóó onomstootelijk waar, raakt den spijker zóó op den kop, dat bij niemand, die de geschiedenis van den dag nagaat, eenige twijfel kan oprijzen.

Niet langer de Vorsten met een leger van huurtroepen en vrijwilligers, maar de gewapende natiën staan tegen elkander over. Daarom ook zegt Von der Goltz: „De tijd van oorlogen tusschen „Kabinetten en Vorsten is voorbij. De oorlogen eindigen niet „meer, omdat een persoon, die „aan het hoofd van den Staat „geplaatst is, geen hulpmiddelen „meer kan vinden, maar alleen „dán, wanneer eene natie geheel „uitgeput is.... De oorlogen zijn „ten eenenmale zaak geworden „der volken in hun geheel. Zij „zijn het werktuig geworden, „waarvan de politiek zich bedient, om hare doeleinden te „bereiken, en zelfs voor een oogmerk van ondergeschikten aard „moet zij zich de *volledige* neerlaag van den tegenstander ten „doel stellen."

Von Moltke verdedigde eens in den Rijksdag de paradox, dat men uit menschlievendheid, om de oorlogen spoediger te doen eindigen, ze zoo vreeselijk mogelijk moet maken.

Von der Goltz, die blijkbaar de denkbeelden van V. Moltke in zich geheel heeft opgenomen, is ook onder dit opzicht volkomen dezelfde meening toegedaan en gaat daarbij verder: „Het zou in den geest „van menschlievende personen „kunnen opkomen", zegt hij minachtend, „dat er middelen te vin„den zijn, om zijn vijand te ont„wapenen en te verslaan, zonder „veel bloed vergieten.... Dat is „heel lief gedacht, maar het is „toch eene dwaling, die bestre„den moet worden; want op een „zoo positief gebied als dat van „den oorlog zijn de dwalingen, „die uit goedhartigheid voortko„men, de gevaarlijkste. Hij die „eenmaal geweld gebruikt, moet „het doen, zonder acht te slaan, „op wat het ook zij, *zonder er* „*aan te denken, om bloed te spa*„*ren*.... Hij kan nooit de over„winning behalen, wanneer hij „niet brutaler is dan zijn tegen„stander."

Vooral in een „brutaal" optreden moet de kracht van Pruisen gezocht worden.

„Ja",— roept dezelfde schrijver uit, dien wij om meer dan één reden als tolk mogen beschouwen van den toongevenden geest in het Duitsche leger,— „het te„genwoordige stelsel in Duitsch„land is onafscheidelijk verbon„den aan een brutaal offensief „optreden. Onze groote troeven „moeten uitgespeeld worden op „het slagveld".... „Geen mede„lijden met den vijand; men moet „hem, voor zoover men dit kan, „vernietigen en daarbij met Mar„cus Antonius zeggen: „kome „„wat kan! De verschrikking is „„losgelaten; dat zij zich richte „„waarheen zij wil.""

„De ster van het jeugdige Kei„zerrijk begint nog slechts te „dagen aan den hemel. Zij heeft „hare geheele baan nog te door„loopen.— Wij moeten begrijpen „en het aan het jongere geslacht „doen verstaan, dat de tijd van „rust nog niet gekomen is, en „dat de voorspelling van eene „beslissende worsteling, om het „bestaan en de grootheid van „Duitschland te waarborgen, niet „maar een schrikbeeld is, opge„rezen in den geest van eerzuch„tige dwazen, maar dat die wor„steling eens met onvermijdelij„ke zekerheid zal komen, dat zij „geweldig en meedoogenloos zal „zijn, gelijk elke beslissende wor„steling tusschen volken, waar„van er een, voorgoed, zijn su„prematie over al de andere wil „doen erkennen."

Scherper en duidelijker inderdaad kan het niet gezegd worden; de theorie der gewapende natiën heeft er toe geleid: elke oorlog in het vervolg moet zijn een oorlog op leven en dood tusschen gansche volken.— Werd vroeger wel eens de meening uitgesproken, dat de tegenwoordige organisatie van Duitschland, bij den overwegenden invloed, dien het Pruisendom zich daarbij heeft toegeeigend, een gevaar is voor Europa, Majoor Von der Goltz verkondigt het van de daken: de politiek van Duitschland kan geen andere zijn dan een politiek van geweld en verovering.

Voorzeker is de politiek van Duitschland niet *de* eenige reden, maar zij is toch *een* der hoofdredenen, die thans bijna een groot gedeelte der bevolking van verschillende Staten steeds gewapend tegenover elkander doen staan en legers, niet meer van duizenden of honderdduizenden, maar van millioenen in het leven hebben geroepen. Ook deze toestand is volgens den Pruisischen militairen staatsman en philosoof een onvermijdelijke noodzakelijkheid. „Er is niets aan te doen", schrijft hij: „het volk dat zich het eerst „ontwapenen zou, dat het eerst „den wedstrijd zou opgeven, „moet dadelijk zijn positie ver„liezen en is bij elken twist, die „zich zou voordoen, veroordeeld „om het gelag te betalen."

Wat de verdere gevolgen zijn van dezen toestand, zullen wij in een tweede artikel uiteenzetten.

El Excelentísimo y Reverendísimo Señor Don Martinus Johannes Niewindt Dignísimo Obispo de Citrum in partibus infidelium, Camarero de la Santa Sede, Caballero del Leon Neerlandes y Vicario Apostólico de Curazao etc., etc., etc.

Qui educat est magis quam pater.
El que enseña la virtud es mas grande que un padre.

El 27 del presente. hará sesenta años que el dignísimo personaje mo-

delo de los hombres, cuyo nombre sirve de epigrafe á estos renglones, pizó por vez primera las playas de Curazao.

¿Quién era el? ¿Y por qué evocar su memoria, cuando ya parecia sepultada para siempre en las sombras del olvido? Fué un gran corazon, un espiritu elevado, una inteligencia vasta; fué un verdadero Pastor, amante cariñoso de su grey; fué mas todavia, fué una alma nobilisima, benefactor constante de la humanidad. Por eso queremos recordarle á nuestros paisanos, los que tuvieron la dicha de alcanzarle y admirarle; por eso queremos que la nueva generacion aprenda á conocer en estos muy cortos rasgos biográficos la fisonomia moral del que fundó una escuela de progresos y beneficios que todos estamos aprobechando.

Para que pueda formarse idea exacta de la obra que emprendió y llevó á cabo este hombre evangélico, es preciso pintar, siquiera sea con breves palabras la situacion de nuestra isla y aun de las otras colonias holandesas de las Antillas cuando llegó el á visitarnos por los años de mil ochocientos veinticuatro.

No habia escuelas suficientes, y nada mas que un solo templo Católico.

La ignorancia de la clase pobre era profunda. Monseñor Niewindt vió el país, lo estudió, lo juzgó: á su perspicacia, no podia esconderse el origen del mal; pero sin duda que midió con exactitud la suma de esfuerzos que habra de necesitar para corregirlo. No se atemorizó ante la magnitud de la tarea que su puesto y su carácter le imponian. El lema de su escudo episcopal era este: Domine non recuso laborem: Señor no rehuso el trabajo: Y se apercibió en seguida al trabajo y á la lucha. Lucha terrible, como es siempre la del progreso contra las preocupaciones; lucha incesante, en que hay que combatirse contra ideas admitidas, aunque falsas, pasiones violentas, manejos sordos; ora á la luz del dia; ora en las oscuridades subterráneas de la intriga y de la soberbia.

Bien alcanzaba todo esto Monseñor y por lo cual señaló las imperfecciones del sistema politico que regia, y lamentó la abstraccion completa en que yacia una parte de la poblacion. ¿Mas quien habia de creerlo? Su prudente reticencia dió armas á tales ó cuales descontentos, para dejar correr, la especie, de que si los Criollos no ocupaban puestos distinguidos en la isla, culpa era de Monseñor que habia dejado comprender la incapacidad de los Criollos Católicos para desempeñarlos debidamente. Esto le obligó á dirijirse por la prensa en el periódico "De Tijd" negando tales aseveraciones, y hasta calificandolas de calumnias; y extendiendose en la materia expresó en su articulo.

"Tiempo hay de hablar y tiempo hay de callar" Segun dice el sabio. "Como en una súplica que antes habia dirigido al Excelentisimo Señor Ministro de las Colonias demostraba lo impolitico que era la exclusion de una parte de la poblacion de los destinos públicos tanto lucrativos como honorificos, apesar que los reglamentos del Gobierno les conceden las mismas cargas que otros habitantes de esta Colonia." Terminando con estas notables palabras: "Ojalá que las denominaciones de una clase y otra quedasen siempre sepultadas en el olvido, y que en adelante no se viera en el hijo de Curaçao, cualquiera que sea su clase y condicion, con tal que sea virtuoso y digno, sino un fiel súbdito holandes."

"Ya veis, añadia, que hize por vosotros algo mas de lo que me impusiera el deber estricto; y este proceder y mi conducta invariable deben acreditaros que mis acciones van siempre en armonia con mis principios."

"Desde el año de 1824 en que llegué á este lugar, os he considerado como si fueseis hijos mios; y he defendido y defenderé vuestros derechos hasta el último trance; aunque necesite alzar mi débil voz al trono de Su Majestad nuestro augusto Soberano."

Hagámos ahora un resúmen de la obra que llevó á término la bondad y constancia de este ejemplar Obispo; bastará sin por menores, la enumeracion de sus principales puntos para que se reconozca sus grandes méritos y se admiran los dotes de alma, corazon y espiritu con que pluzo el cielo dotarle.

Como decimos, solo un templo católico habia en esta Isla, cuando su advenimiento en el año de 1824; y fué bajo la administracion de ese digno Ministro del Señor que se levantó unos cinco en los campos, fuera de los que se edificaron en Bonaire, Aruba, San Eustaquio, San Martin, (parte holandesa) y Saba: añadiendo, como espiritu profundo que era y en extremo progresista, escuelas primarias en casi todas esas paróquias dirijidas por las Hermanas de Caridad que hizo venir de Holanda en su mayor parte, las mismas que regentan el Colegio, donde tan exquisita educacion reciben las niñas de toda Creencia. El Colegio de niños fundado bajo su tutela, y al cual proporcionó profesores hábiles en todos los ramos de la enseñanza, ha producido hombres inteligentes que ocupan hoy honrosos puestos ante nuestra sociedad.

Hizo venir de Holanda muchos estudiantes en la sagrada Teologia, que han sido luego ordenado por el en esta isla, procurándoles casi todos cuantos necesitaban; y tanto los sacerdotes holandeses como de cualquiera otra nacionalidad, albergados por causas diversas entre nosotros, hallaron siempre abiertos sus puertas hospitalarias, encontrando en su mesa el pan generoso que su corazon paternal sabra ofrecerles.

El cariño y afecto que profesaba á los sacerdotes que con el trabajaban en la Viña del Señor, eran tan sinceros, que no podia quedarse tranquilo, si nos les veia diariamente y si por uno ú otro motivo tardaron en ir donde el, mandaba siempre á informarse, temiendo alguna novedad.

La casa de Beneficencia Cristiana y la casa de Huerfana, se crearon tambien bajo su mando y empleaba para las obras piadosas, cuanto dinero de su peculio podia consagrarlas.

Muy larga habrá de ser nuestra tarea si hubiésemos de trazar la biografia detallada de este Varon eminentísimo.

No es tal nuestro intento, que nuestras fuerzas no llegan á tanto. Solo un sentimiento de amor profundo, un impulso de filial gratitud, nos ha movido á conmemorar hoy al hombre extraordinario que tanto bien nos hizo: que moralizó la sociedad, educó al pueblo; dió amparo al enfermo y desvalidos levantó templos é hizo resonar bajo sus Cúpulas sagradas el inefable nombre del Dios todopoderoso.

¡Oh! y con cuanto placer, llena el alma de tiernas emociones, derramando lágrimas sinceras, queremos declarar en este momento, cuantos beneficios, cuanto afecto, cuantas distinciones merecimos de su alma angelical, desde el dia en que adolecentes apenas, por nuestra fortuna le conocemos, hasta los postreros instantes de su laboriosa é inmaculada existencia.

¡Qué dulce el recuerdo de aquel para nosotros eternamente memorable 11 de Setiembre de 1827, en que sus augustas manos nos ofrecieron la primera Santa Comunion. Despues de tantos años trascurridos el alma se goza en el ideal de tan bellas fruiciones.

Pero acerquemos al fin que hasta lo bueno y lo justo ha de tenerlo, en este triste mundo de tránsito y de pruebas.

Eran los últimos dias del año de 1859, y el tráfago de nuestras ocupaciones y negocios nos tenia por el exterior, cuando improvisadamente como sentimos el ruido de un huracan que se acerca, llegó á sorprendernos la aflictiva nueva que nuestro amadísimo Prelado, se encontraba gravemente enfermo. Nada pudo detenernos, y casi abandonando nuestros pequeños y mundanos intereses, corrimos, volamos á decirle adios á besar su digna mano, á implorar su bendicion......Abrázanos cordialmente al vernos y todavia sonriendo, trató de consolarnos de la inmensa pérdida que ya nos amenazaba.

El doce de Enero de 1860 antes de recibir los últimos auxilios espirituales, llamó á su lado á todos los sacerdotes que le acompañaban y con blandas y afectuosas razones los exhortó á vivir en union y armonia como hasta aquel momento, en que el iba á dejarlos. Todavia pidió eficazmente que no anunciasen de pronto su muerte, afin de que un estudiante que sufria de la calentura, no recibiese una violenta mala impresion, reinando entónces la fiebre amarilla.

Poco despues, á las 10 y 12 minutos de la noche, salió de su cuerpo aquella alma pura y nobilisima, para unirse eternamente en el Cielo con su Creador.

Todo habia pues terminado.......

Mas el ejemplo de una vida consagrada al bien de sus semejantes, llega siempre á tiempo. Por eso hemos querido evocar hoy el de un Sacerdote cuyo constante afan, cuya vida entera fué una sucesion de útiles trabajos y virtudes. Pasó haciendo el bien y por esto su memoria no ha de pasar nunca.

Nuestro amor levantaria una estatua sobre su tumba: su imágen gloriosa apareceria dando vida al mármol, predicando con sola su presencia la moral que el practicó siempre.

Eso no lo podemos: vengan pues estas simples palabras, estas lagrimas á dar testimonio de lo grande profundo é indeleble que el recuerdo de su bondad ha sido es y será para nosotros.

Curaçao 2 de Agosto de 1884.

WM. HENRIQUEZ.

COLERA.

E enfermed-ai koe awendia ta desola Francia ta sigi bira mas fuerte i plama mas. Cada noticia di Europa ta bin bisa nos algun lugá nobo, camina cólera ta bai haci su sansanja: *Marseille, Toulon, Arles, Paris, Nimes, Madrid* y *Viena* a haci nan sacrificio caba mas ó menos hopi. Nan ta trata sinembargo di juda coe generosidad den nan mester e stadnan koe ta sufri mas pisá. Fó di América mes regalo di caridad ta drama, over di Oceano, den schootji di Francia, koe ta sufri un prueba asina daroe. També *Sr. Grévy*, President di Francia, a ofrece fr. 10,000; *Humberto*, Rei di Italia, fr. 5,000; *Papa Leo XIII* fr. 20,000 pa esnan koe ta sufri di colera. *Bomberonan* di Marseille, coe nan comandant *Mr. Troin* na cabez, ta masjá gabá pa su cuidao nobel, k'é tien di esnan koe ta sufri, pa hibanan foi nan cas na hospital, i pa esnan koe a moeri, pa hiba nan morto bai dera, sin miedoe pa nan bida mes.

Toulon a mira dos homber bira mártir di nan caridad balente. *Mr. Pons*, majoor di Hospital, a caba di sali foi su dienst, tempoe cólera a parce di repiente. E homber balente-ai a bolbe pidi pa nan doené e empleo-ai atrobe. Dia 10 di Juli el a cai moeri di cólera! *Mr. Dumas*, student pa bira Dokter, a moeri dia 11 di Juli di resulta k'él a cansa su curpa mas koe mester, p'é juda esnan koe tabata sufri di cólera den hospital.

Na *Arles*, camina e terribel enfermedad-ai ta reina na gradoe di mas haltoe, i ta mata cada dia mas di diez persona, Arzobispo ta bisjita cas di hendenan koe tien cólera.

"*Courrier des Etats-Unis* ta bisa, Zusternan di Caridad ta sigi semper coe nan sacrificio i nan consagracion pa cuida humanidad koe ta sufri. E lista largoe caba di es *heroinanan* (muhé balente) koe a cai manera mártir pa cumpli nan trabao, ta gepronk atrobe coe tres nomber mas. Zuster *Macedonia* koe hopi anja caba tabata waak toer anochi den hospital di marina na cabez di cama di e hendenan k'é tabata cuida, a moeri, fortificar di Santisimo Sacramentoenan 24 ora despues k'él a cai coe cólera. Zuster *Adelfina*, na sirbisji den hospital di burger, a caba di jega foi misa manita i él a caí coe e maloe; su atardi mes él a moeri coe un balor i conformidad admirabel na boluntad di Dios. Zuster *Alexandrina*, 49 anja caba na sirbisji di Zuster di caridad, a moeri dia di 10 Juli. Henter Toulon tabata conocéle i honréle. Mas di 300 persona a companjá deramentoe di su morto.—E mes dia-aí nan a hiba na graf un cuidador di hende maloe di hospital di marina. Na bista di morto toer hende di hospitalnan di Toulon ta cumpli nan obligacion coe ánimo di mas grandi.

DESGRACIA.

Un desgracia, koe poco bez noema sa socedé aki na Curaçao, a toema lugar cuater bez dia pasá. Promé, koe nos a tende, tabata un kimamentoe den cas di Sra *Henriquez* na Pietermaai. Apesar di toer medio koe nan a toema pa stopé, toch el a larga un tienda di provisie na cinizi. Causa di es desgracia tabata e *lucifer*, koe nos toer conoce, di *pinja*, koe ta masja canalje; pasobra, koe kita un foi otro, of pa un caimentoe, hopi bez ta cende. Nan mester a kibra també un balcon di un cas bisinja, koe a pega candela. Brandspuit di Forti a jega laat, pa motiboe, koe no tabata spiertá basta tempran. Di dos kimamentoe a socedé mees mainta den un camber di *Sr. A. Guilboux*. Aworsí, Brandspuit a jega unbez; pero su sirbici no tabata di mesté mas. Dos otro kimamentoe: un den un cas di jerba na Briem, otro den cas di Sr. *W. Pierre* na otrobanda, no a causa hopi danjo.

Dia Martes Paket di S. Domingoe a drenta coe muchoe vert, i doena un daal na un golet Anita Curiel, i habri un pontji.

PARTICULIERE CORRESPONDENTIE.

St. Martin 26 Juli 1884.

De vreugde en de tevredenheid, die hier algemeen wasbij de aankomst vanden WelEd. Gestrengen Heer Boleslaus Stanislaus Josefezyk, voor dit eiland als Doctor benoemd, werd weldra gevolgd door eene algemeene droetheid en teleurstelling. Niemand zeker dacht of vermoedde dat wij dien achtenswaardigen man, wien de „Scopean" ons aanbracht op 28 Juni, zoo spoedig zouden zien heengaan. Op 17 Juli reeds heeft de dood hem ons ontnomen. Weinige dagen slechts zijn 't geweest, dat wij met hem verkeerd hebben, maar genoeg om hem te hebben leeren kennen en hoogschatten als een man van een eenvoudig, waardig en edel karakter; als een man van geloof en vaste beginselen.

Doctor Josefezyk was geboren in Polen en had, voor zijn benoeming tot Doctor op dit eiland, gepraktizeerd als 2e Arts in het algemeen hospitaal van Krakau.

Zeker zouden we in hem een degelijk en kundig geneesheer gehad hebben. Hiervoor waren zijn doorzicht en helder verstand genoegzame waarborgen.

Maar helaas! Wij hebben hem zien gaan zonder zekerheid voor onze beste verwachtingen.

Onze bewondering zal blijven, bewondering voor den edelen, waardigen man, Doctor Boleslaus Stanislaus Josefezyk!

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

De stoombooten van de Red „D" lijn zullen van Curaçao naar New-York vertrekken: 11 en 26 Augustus — zij worden uit New-York hier verwacht: 14 en 24 Augustus.

Met genoegen hebben wij kennis genomen van, en vestigen, wegens de belangrijkheid der zaak, de aandacht onzer lezer op de volgende

UITNOODIGING.

De ondergeteekenden, doordrongen van de noodzakelijkheid om alhier eene brandweer op te richten, noodigen allen uit, die deel van dit korps wenschen uit te maken, om a. s. Woensdag, den 13n dezer, des

avonds te 7 uur, in het locaal der *Buiten-Sociëteit* te vergaderen, ten einde de grondslagen daarvan vast te stellen.

Curaçao, 5 Augustus 1884.

J. M. Bartels.—E. H. S. B. Forbes.—J. C. Faarup.—Leon V. Leyba.—A. S. de Pool.—A. Sálas.—Salomon Senior Jr.—Salomon Senior.

—Gisteren is alhier binnengekomen het Stoomschip van den Kon. West-Indischen Maildienst ORANJE-NASSAU, Comm. ten Harmsen.

Oost-District, 5 Augustus.

Het zal wel tot de zeldzaamheden mogen gerekend worden, dat een Curaçaonaar van geboorte Egypte en Palestina doorreist en doorkruist. De meesten, die met tijdelijke middelen gezegend, al tot eene buitenlandsche reis besluiten, bepalen zich bijna altijd tot Frankrijk, België, Holland, Duitschland en Engeland; slechts weinigen brengen het tot Italië en Spanje, en wellicht geen enkele heeft nog uit eigen keuze den Aziatischen bodem betreden. De vroegere gast van ons district, de Heer *C. Gorsira* heeft er anders overgedacht. Reislustig en vol moed heeft hij, na Abyssinië en Egypte bereisd te hebben, zijne schreden naar het Heilige Land gericht; en inderdaad zou men bij inzage zijner brieven, naijverig worden op het groote voorrecht, dat een reiziger in die, aan herinneringen zoo rijke, streken mag genieten. Jammer dat, om zich niet te moeten bepalen tot Jerusalem en Bethlehem alleen, of hoogstens tot de meer bewoonde streken, men met eene sterke constitutie begaafd dient te zijn om geheel partij te kunnen trekken van zulk een reis. Menigeen is reeds het slachtoffer geworden van de vermoeienissen en ontberingen, aan het avontuurlijk, in vele opzichten, nomaden-leven op eene reis in de meer onbewoonde streken van Palestina verbonden. Ook de heer Gorsira heeft zijne reislust duur genoeg moeten bekoopen. Op zijn tocht naar Samaria, na het bestijgen van den berg *Garizim* werd hij door eene hevige koorts, alsook door maag- en leverontsteking aangetast, waarvan hij echter gelukkig spoedig herstelde. Moge de geachte Reiziger nog veel en edel genoegen vinden op die benijdenswaardige reis, en, na behouden aankomst alhier, ons met het levende woord uitvoeriger schilderen, wat ons in zijne korte schets reeds zoozeer bekoord heeft!

Verleden Zaterdag heeft er hier weder een treurig ongeluk met een dynamiet-patroon plaats gehad, dat des te treuriger was, omdat de betrokken personen geene andere schuld hadden dan eene onvoorzichtige nieuwsgierigheid omtrent iets, wat zij nooit gezien hadden. Twee gezusters, woonachtig op de buurt *Speranza-arriba,* vonden bij het naar huis keeren, langs den weg iets, wat in het zonnelicht als goud glinsterde. Geheel onbewust, dat het eene dynamiet-patroon was, die door den een of anderen werkman op het etablissement van den heer Godden ontvreemd en daar verloren was, namen zij het voorwerp naar huis mede en door te harde en onvoorzichtige behandeling ontplofte, met vreeselijken knal, de patroon, en wel in de linkerhand van eene der zusters. De bovenste geledingen van vier vingers werden letterlijk verbrijzeld, en op drie, vier plaatsen meer ontving zij lichtere verwondingen, terwijl hare zuster eene zwaar bloedende, ofschoon niet diepe, wonde aan het hoofd kreeg. Door spoedig verleende hulp van den Pastoor en de eigenaars der plantaadje *Joontje,* die hun rijtuig welwillend leenden, waren beiden, slechts een paar uren na het voorval, reeds in de stad onder geneeskundige behandeling. De meest verwonde werd naar het ziekenhuis vervoerd, waar zij, naar wij vernemen, buiten gevaar is. Men zegt, dat de Engelsche directeuren onder het werkvolk op Newport een allerstrengst onderzoek instellen naar den gepleegden diefstal, daar deze nu, reeds binnen korten tijd, de tweede is, en er iederen keer daar zulke treurige gevolgen bij hebben plaats gehad.

Het geheele Oost-District heeft deel gehad aan de overvloedige en menigvuldige regens der laatste dagen. Verscheidenen hebben het gewaagd te planten en tot heden is het weder voor hen zeer gunstig. Voor onze nieuwe school alleen, die nog op pannen en gedeeltelijk bepleistering wacht, en voor iedereen, die, zoo spoedig geen regen verwachtend, nieuw begonnen bouwwerken nog niet genoeg verzekerd heeft, is het weder minder voordeelig.

NEDERLAND.

Naar het *Vad.* vernam zouden de Koning en de Koningin den 15n Juli Kreuth verlaten, en een kort bezoek brengen aan het hof van Waldeck—Pyrmont, en Arolsen den 17n zoo vroegtijdig verlaten dat zij dien dag te 's Gravenhage konden terugkeeren. De begrafenis van den kroonprins zou dan misschien den 19n plaats hebben.

(Zie beneden *telegr.*)

— Alvorens op reces te gaan heeft de Tweede Kamer 4 Juli ll. het wetsvoorstel tot verhooging van het gedistilleerd aangenomen met 57 tegen 6 stemmen, na aanneming van een amendement van den heer Verniers van der Loef, om de verhooging—van 57 tot 60 pCt.—slechts tot 1 Januari 1886 te doen heffen, waardoor de wet een tijdelijk karakter erlangt.

— Op de interpellatiën van de heeren Lohman en Borgesius, verklaarde Heemskerk dat de wet op het regentschap vermoedelijk in Augustus zal worden ingediend en dat, als op het einde van het zittingjaar het ontwerp tot grondswetsherziening niet gereed is, dan zal worden overwogen of partieele herziening van hetzelfde hoofdstuk, in verband met art. 198, raadzaam is.

— Het „feest" ter herinnering aan den moord op Willem den Zwijger is gisteren te Delft gevierd, overeenkomstig het reeds door ons besproken programma. Onder de genoodigden, die opgekomen waren, behoorden de ministers, met uitzondering van den minister van Oorlog; verder leden van den Raad van State, de Hooge Raad, de beide Kamers enz. De ramen boven de graftombe waren bedekt met tapijten, waarop onder o. a. drie vrouwenbeelden, *de Vrijheid, de Vrede* en *de Godsdienst* voorstellende, waren afgebeeld.

De *Requiem*-Mis van Cherubini werd niet in het duitsch maar in het latijn gezongen en na het *Agnus Dei* begon de feestrede van prof. M. De Vries. Middelerwijl naderde de deputatie der vrijmetselaars, en legde onder het spelen van Gezang 182, den zilveren lauwerkrans op de graftombe van den Zwijger neder. Daarna werd het *Te Deum* van Handel gezongen, hield prof. De Vries het tweede deel zijner rede en begaf men zich onder orgelspel uit het kerkgebouw naar de Tentoonstelling in het Prinsenhof.

Groote verontwaardiging heerscht onder de verslaggevers over de inderdaad primitieve wijze, waarop zij door de feestcommissie zijn bejegend. Een aanvraag aan den president der commissie, om een gedrukt exemplaar van de feestrede, ten einde deze nog letterlijk in de avondbladen te doen opnemen, werd beantwoord met de mededeeling „dat nu eens het nederlandsche publiek en niet *die eeuwige pers* de primeur zou hebben." Het *D. v. Ned.* veronderstelt, dat uit die redevoering een slaadje moet worden gemaakt ter tegemoetkoming in de kosten. Verder was bij de plechtigheid in de kerk de plaats der verslaggevers zoodanig, dat zij van betrekkelijk grooten afstand den rug des redenaars konden aanschouwen. Voor de ontvangst des morgens, den gasten door het delfsche Gemeentebestuur bereid, was aan de pers geen uitnoodiging gericht. Wat daar gezegd werd, was niet voor profane ooren bestemd.

Ook de andere bladen uiten hun ontevredenheid en het *Handelsblad* drukt zelfs de namen af van de leden der feestcommissie, die het voor de aan den dag gelegde bekrompenheid aansprakelijk acht.

— Den 17n Juli heeft de plechtige begrafenis van wijlen PRINS ALEXANDER plaats gehad. In den luistervollen stoet werden opgemerkt: *Z. M. onze Geëerbiedigde Koning,* de Groothertog van Saxen-Weimar, Prins Albert van Pruisen, de Graaf van Vlaanderen en de Vertegenwoordigers van al de Vorstelijke Huizen van Europa.

— Als zeker wordt bericht, dat Hare Majesteit, Koningin Emma, in gezegende omstandigheden verkeert.

PARIJS, 29 Juli. — De *Figaro* is van meening, dat Frankrijk zijne betrekkingen met Engeland afbreken, en met Duitschland een verbond moet aangaan. Duitschland was eens voor Frankrijk een eerlijke vijand, het zal toonen, ook een eerlijk bondgenoot te zijn.

— De cholera vermindert in de steden, maar op het land neemt zij toe.

— Wegens eene schikking met den Chineeschen gezant getroffen, waarbij China fr. 20,000,000 schadevergoeding betalen zal, gelooft men dat de vreedzame oplossing van de Chineesche tractaat-schending reeds een feit is.

LONDEN, 24 Juli.—De Muhdir van Dongola is slaags geweest met 5000 soldaten van den Mahdi, die verslagen werden en een 300-tal Remington-geweren als buit achterlieten.

WASHINGTON, 31 Juli.— Er is hier bericht ontvangen, dat te *Sonora* in *México* de gele koorst zich snel verspreidt.

MARSEILLE, 31 Juli.— Woensdag ll. telde men 20 dooden. Het vooruitzicht is ongunstig.

PANCALIERI (Italië) 31 Juii.—17 gevallen van cholera zijn hier voorgekomen, en één geval bij Rome.

BELGIE.

Den 8 Juli ll. heeft men de nieuwe leden voor den Senaat gekozen, zooals reeds vooraf met zekerheid te voorspellen was, hebben door die verkiezing de Katholieken een krachtige meerderheid verkregen. In de onderstelling, dat de herstemmingen die in de vorige maand moesten plaats hebben, ten gunste der liberalen mochten uitvallen, dan nog zou de Katholieke meerderheid in den Senaat over 15 stemmen beschikken. Zelden heeft een partij in België zulk een krachtige parlementaire positie gehad.

DE CHOLERA.

De vreeselijke ziekte, die Frankrijk op dit oogenblik teistert, blijkt langzamerhand in uitgebreidheid en hevigheid toe te nemen. Elke tijding uit Europa noemt ons nieuwe plaatsen, waar de Cholera hare verwoestingen komt aanrichten: *Marseille, Toulon, Arles, Parijs, Nimes, Madrid, Weenen,* hebben reeds in meer of minder vreeselijken getale hare offers gebracht. Zooveel mogelijk echter tracht men door edelmoedige hulp de zwaarst bezochte steden in haren nood bij te staan. Uit Amerika zelfs vloeien milde liefdegaven, den Oceaan over, het beproefde Frankrijk in den schoot. *De heer Grévy,* President der Republiek, heeft fr. 10,000, *Koning Humbert,* te Rome, fr. 5000, *Paus Leo XIII* fr. 20,000 ten behoeve der Cholera-lijders aangeboden. De *pompiers* van Marseille met hun commandant, den heer *Troin,* aan het hoofd, worden zeer geprezen wegens de edele zorgen die zij betoonen voor de lijders, om hen uit hunne woning naar het hospitaal over te brengen, en voor de dooden, om dezen onverschrokken ter aarde te bestellen.

Toulon heeft twee mannen het slachtoffer zien worden van hunne heldhaftige menschlievendheid. De heer *Pons,* majoor van het hospitaal, had juist voor goed den dienst verlaten, toen de cholera eensklaps verscheen. De moedige man verzocht aanstonds, weder voor die betrekking in aanmerking te mogen komen. Den 10 Juli stierf hij plotseling, door de cholera getroffen! De heer *Dumas,* student in de geneeskunde, overleed den 11 Juli tengevolge van de vermoeienissen, die hij zich edelmoedig getroost had, om den cholera-lijders in het marine-hospitaal bij te staan!—Te *Arles,* waar de ziekte in den hevigsten graad heerscht, en dagelijks tien personen bezwijken, bezoekt de Aartbisschop de huizen der cholera-lijders.

De liefdezusters van *Toulon* (zegt de *Courrier des Etats-Unis*) gaan steeds voort met hunne opoffering en toewijding aan de verzorging der lijdende menschheid. De lange lijst der heldinnen, die bij de vervulling harer edele taak als martelaar gestorven zijn, prijkt weder met drie nieuwe namen. Zuster *Macedonie,* die vele jaren lang in het marine-hospitaal alle nachten aan het ziekbed der verpleegden waakte, overleed, gesterkt door de H. H. Sacramenten, vier en twintig uren, nadat zij door de Cholera getroffen werd. Zuster *Adelphine,* in het burgerlijk hospitaal in bediening, werd 's morgens, teruggekomen uit de H. Mis, door de ziekte aangetast, en stierf reeds des avonds met eene bewonderenswaardigen moed en eene volkomen berusting in den wil des Allerhoogsten. Zuster *Alexandrine,* sedert 49 jaren in bediening als Liefdezuster, overleed den 10 Juli. Geheel *Toulon* kende en vereerde haar. Eene menigte van 300 personen woonde hare begrafenis bij.—Dienzelfden dag werd ook een ziekenoppasser van het marine-hospitaal grafwaarts gedragen. Het personeel der Hospitalen van Toulon vervult, onder de oogen des doods, heldhaftig zijnen plicht.

Paris, 16 Juli 1884.

Mi muy estimado Amigoe Cobi.

Pa papia berde, muchoe gustoe mi no tien pa scirbi bo, pasobra mi ta sinti mi curpa un poco maloe, ademas mi no tien tempoe pa sinta sosega, pa boeta algun notici arriba papel. Toch mi nesté scirbi bo, sino lo bo spanta, i lo bo fica den ansia riba mi salur. Mi ta probecha anto di un ó dos ora, koe mi ta fica ainda na Paris, pasobra awé anoche mees lo nos sali, no pa bai na Bordeaux, maar pa bai na coenucoe ó, manera nan dici aki, na *campague.* Nobo tristoe toch di cólera a spanta nos. Sigur bo a tende cuantoe hende a moeri caba na Marseille i na Toulon. Awor nobo a plama tambe koe (mara ta un nobo falsoe noema.) koe Paris ta atacar.—Paris, koe tabata kerële den situacion saludabel asina, koe cólera lo no bini! Ta ajera noema, koe nobo a plama, i sigur mas koe 10,000 habitante a huí foi Paris caba. Maike awor també no tien gustoe di fica mas tantoe. Toch nos a mira toer cos caba, ¿pakiko lo nos risca nos curpa por nada? Bisita awor na Bordeaux i Marseille lo nos larga pa despues, pa awor nos ta bai probecha na coenucoe. Mi ta kere, koe pasando diferente sabana i coenucoe, Maike lo mira un manera, di jega na Arcachon, koe no ta aleuw foi Bordeaux. Toch riba esai mi no por doená bo ningun notici sigur, toer ta dependé di circumstancia. Pa awor, mi kier doená bo notici di mi biaga di Havre té na Paris. Despues lo bo haja un carta, coe cos interesante di Paris mees. Es carta anto tien pa titel:

CAPITEL VI.

Hàvre—Paris.

Na 44 di Juni, nos a jega na Hàvre. Es stad, koe tien un populacion di 78,000 habitante, tien un haaf, koe 500 barcoe por droemi den dié. Manera nan dici aki: el ta *un chef d'œuvre.* I mi ta kere esai, pasobra el ta bonitoe-bonitoe. Tien aki tambe un comercio grandi, toch tien poco cos interesante pa mira, p'esai nos no a fica largoe aí. Dia siguiente caba na 6 ora di mainta, nos tabata sinta den ferrocarril, un expres, es ta: un ferrocarril koe ta bai coe un vert terribel na Paris.

Ki borota aí na Station di Hàvre. Na New-York caba mi a bira loco falta poco di toer boroto, ora mi a jega aí coe vapor *Valencia,* maar es boroto tabata nada, comparar coe es boroto Frances. Na New York tien boroto sí, maar es borote ta un boroto moderar, calmo, na contrari na

AMIGOE DI CURAÇAO.

Hâvre, ó pa papia mas na general, na henter Francia un boroto bralhar, un boroto-borotá; es ultimoe palabra lo haci bo comprende, kiko mi ta meen. Na America cada hende ta bai su camina, i ni un ta mishi coe otro: nan ta sin cuenta ai, ma aki cientoe compliment pa un; mi ta sigurá bo, koe aki nan sa hala pia pa cheromber! Nan kier moenstra bo camina, hibá bo nan station, carga bo valies, toer ta prontoe pa haci bo un sirbici; naturalmente nan ta spera un pagamentoe chikitoe pa nan compliment.

Tabata seis or di mainta, koe nos a para dilanti Station di ferrocarril na Hâvre meimei di es boroto frances. Meimei di es tauw di hende, un homber tabata bati mi arriba mi schouder papiando: *Est-ce que je n'ai pas l'honneur de saluer Monsieur Philippe Marti de Curaçao? Votre serviteur!* I papiando asina el a entrega mi un carta, koe bo a scirbi na 30 di Mei. Es homber tabata un oficial di Post, camina mi a doena order, di manda carta, koe lo biui na mi order na Paris, *poste-restante*. Awor nos tabata sabi, koe lo mi bai coe ferrocarril di seis ora; carta a biui net na ora ainda, pa nan por entregá na mi. Despues di a haci mi compliment na es homber, mi kier a drenta wagen di ferrocarril, ora el a tene mi, papiando den linga di Curaçao: „Ora lo bo bolbé na Curaçao, cominda anto toer mi conocir i bisa nan, koe mi tien bon salur i koe, danki Dios, mi tien un bon empleo. Ata mi kaartje." Conforma el a entrega mi es kaartje, empleadonan di ferrocarril tabata grita: *Messieurs pour Paris, en voitures.... en voitures.... en voitures....* i sin koe mi tabatien tempoe di combersa un palabra ainda coe es homber, manera harinja nos tabata sinta gepak den un wagon.

Mi mama, Cobi, ki diferencia denter ferrocarril di America i ferrocarril di line Havre-Paris. Apena porta di nos wagon tabata serar, koe un klok ta bati, i koe locomotief ta flait terribel. Den dos minuut di tempoe nos tabata boela caba, boela asina, koe nos no por mira nada afor di bentana di glas. Tabata manera un nubia di stof, koe nos mester a pasa, i koe a ferza nos di sera bon toer bentana. Esai a haci, koe nos toer tabata sinta manera suffocá, pasobra tabatien un calor terribel. Figurá bo, Cobi, sinta den un wagen, bon pertar, coe 8 homber den dos carcela, manera dobbel di un wagen ordinario di Curaçao, ma di toer banda serar asina, koe ni aire frescoe mees no por drenta anto lo bo comprende, koe nos no tabatien muchoe gustoe pa combersa. Casi nos no a moef nos curpa.—Ma Cobi, lo mi bebida bo carta i es kaartje di es homber.

Ora mi tabata bon sintar, mi a ristra es kaartje. Na promer lezamentoe, cos no tabata klaar pa mi, ma despues di a consulta un poco mi memoria, mi a reconoce nomber di es frances. Cobi, tabata nomber di es polies frances, koe un 7 of 8 anja pasar tabata na warda di Seroe Chikitoe, i koe despues a hui for di Curaçao. Ta duel mi koe mi no a reconocé na Hâvre, pasobra semper ta haci bo bon di contra den stranjero un conocir. Awor mi no sabi, si el ta na Hâvre bao di su nomber legitimo, of si el ta biba ai manera na Curaçao bao di un nomber stranjero. Es laatst mi no ta kere, pasobra su nomber propio tabata para riba kaartje. Ma mi a mira bon, koe el ta mas contentoe na Francia koe na Curaçao; i hende lo ta admirar di esai? Curaçao toch pa mi idea no ta un lugar pa un frances por biba contentoe. Asina semper lo tica un eccepcion, si un polies frances lo biba contentoe na nos islanan, koe ta nada, koe dos, tres baranca secoe-secoe. Despues di a mira es kaartje, mi a habri bo carta, koe bo a scirbi na 30 di Mei.

Es ta liger es carta a jega aki. Den 16 dia un carta a haci biaga di Curaçao na Hâvre pasando New-York! ta masjar liger, i toch, manera mi a tendé di Maike, cos lo bai mas liger ainda. Liger lo cos haja vapor, koe saliendo dia luna foi Inglatera lo jega dia sabra na America, den 5 dia anto; conta awor 7 dia pa bai coe *Valencia* ó *Cardeas* na Curaçao, anto den 12 dia bo por haja mi carta. Si awor mees dia, koe bo lo haja mi carta, lo tien ocasion pa mandá mi bo contesta *via New-York*, den 24 dia nos carta por bai i bini. I Cobi, esai ta muchoe flogo ainda. Kere mi, tem lo bini, koe den dos seman lo nan haci es biaga vice-versa.

¿ Ki contesta lo mi doená bo arriba bo carta, koe ta contá mi tantoe cos di Curaçao? Naturalmente mi ta contentoe, koe awaceroe a cai asina bonitoe caba na luna di Mei, mi ta spera, koe le sigi cai, pa boso por probecha. Mi cieloe, Cobi, aki bo mesté mira abundancia di awa! o tien camina koe hende nos por bebé tantoe awa frescoe, koe nan kier noema. Mi ta spera noema, koe liger lo nan cumpli coe deseo di pobernan di Curaçao, es ta: koe lo nan doena nan bon poz, manera nan tien na America i aki na Francia casi na toer camina.

Pa awor mi no por doená bo contesta riba cuenta di school. Mi ta warda té ora mi ta bisita Hoelanda mees. Un cos mi por bisá bo caba, es ta, koe ta parcé koe den cuenta di school un trocamentoe lo bini bien liger. Poco-poco wowonan ta habri, i nan ta coeminza comprendé, koe asina cos no por fica, koe school sin religion ta principio di toer cos maloe. Asina na Belgia cos a coeminza boenita caba. Nan ta spera di bini klaar, promer tera di school lo coeminza, coe un ley toer nobo fundar riba religion como tabata promer. Ora Maike a tendé es bon nobo di Belgia, el tabata contentoe i tabata corda mi palabra, koe Robert Yewett i James Thompson a papia coe nos na America tocante di school i el tabata bisa: „O Ipi, si Dios ta doena „nos ainda un cincuenta anja di biba, „anto lo bo mira come cos lo ta drechá „bonitoe. Largá es hende loco grita tantoe „koe nan por contra nos Religion Santoe; „nos ta menospreci i nan, manera nos ta „menosprecia sjisjinan di caja; nan zumdramentoe, nan ganjamentoe lo no haci „mengua nos speranza; nos speranza koe „tien un fundoe den palabra di Cristoe: „*i porta di fierno lo no tien ningun poder contra dié!!* Si Ipi, nos religion ta bon „fundar, i lé fica para té na cabamentoe „di mundoe!"

Ma mi ta bebida, koe mi mesté contesta bo carta, i koe nos ta sinta den ferrocarril di Hâvre na Paris.

Tocante di notici, koe bo ta doená mi di cuenta di ley di accijns, mi mesté bisa, koe bo a cohé mi idea. Es Verordening Ipi, lo ta un arma den man di comerciante pa haci contrabanda. Maar no tene miedoe, mi ta sigur, koe es Verordening lo no ta worde aceptar.

Ata mi contesta riba bo carta, koe mi a moenstra na Maike, koe tabata mitar den sonjo caba. El tabata contentoe, koe bo i bo famia tabata asina bon, i el a pidi mi masjar di conaira bo i bo famia di su parti.

Tabata 8 ora. *Messieurs Rouen........ Rouen.... Rouen.....* nan tabata grita i conforme koe ferrocarril tabata para ketoe, porta di nos wagen tabata habri, pa mira, si un di nos tabata gusta pa toema un frescoe. Liger Maike i ami tabata sali pa toema un bottel di binja. Ma nos tabatien masjar poco tempoe. Coe bottel den man, nos tabata drenta atrobé den wagen. Afor tabata para hopi muchacho, koe hopi papel bao di nan braza, nan tabata grita coe un boz: *Messieurs: L'Indépendance, Journal des Débats, Petit Journal, La République Française, Le Temps*, i sigue un diez di mas. Pa dos ó tres placa nos a coempra un di es courant, pa mira ki nobo tabatien den mundoe. Es courantnan a doena un bida nobo na pasagernan den nos wagen, pasobra nobo tristoe tabata anunciá, koe colera tabata na Toulon i Marseille.

Ora nos tabata boelabai atrobé coe nos ferrocaril, i koe Maike i mi tabata sinta sosegar, lezando nos courant, otro pasagero tabata papia, conbersá largoe riba toer cos nobo, ma principalmente riba cólera. Tabatien denter nan, koe tabata considerá esai como un castigoe di Dios pa Francia, koe tabata ataca tantoe nos religion. Otro, koe tabata bini-aki trobe coe es suerte fatal. Un di nan, un homber ilustrado, manera nos tien awor tantoe den mundoe caba, tabata profetizá, koe sigur cólera lo no atacá Paris. "O, si é por atacá Marseille é por „atacá Toulon," asina é tabata papia, „ma „Paris, imposibel! pasobra ciencia haci al „tantoe progreso, gracias na tantoe homber „inteligentenan i na humanidad, koe nan a „kita toer cos foi es stad koe por manché „coe es enfermedad di pester." Despues di a papia esai, el a papia ainda hopi riba ilustracion magnífico di Paris, koe tabata centrum di toer civilizacion. E tabata contentoe di biba den aire frescoe di siglo XIX i no den tiniebla di siglonan pasar. Porfin su palabra, su jangamentoe a fada Maike, koe sin miedoe a respondé: „¿Kiko bo ta „papia di ciencia, di progreso? Ciencia i „progreso, koe a distrui Francia, koe a doena boso, boso comunismo, koe a kima Paris, es centrum di civilizacion! ¡koe a „mata su habitantenan di mas venerabel. „Es enfermedad, koe pa mi ta un arma di „Dios pa castiga Francia i podeser henter „mundoe. Dispensámi, Señor, si bo ta sigur koe bo ciencia lo tene cólera aleuw foi „Paris, ami lo no ta admirar si net es „ciencia profana, bobo, lo trece es enfer„dad. Mi dici, es ciencia profana i bobo; „pasobra, bisami, ¿Kiko generalmente ta „ciencia di es tempoe? Nada.... Mayor „parti di hende ta pasa pa sabir i ilustrado, „si nan sá leza un courant, un roman; si „nan tien un Encyclopedie, camina nan por „haja hopi palabra haltoe. I ciencia di „mas haltoe pa mundoe den es tempoe ta, „si nan no tene miedoe ni di zundra, ni di „blasfema contra toer kiko ta hustoe i santoe. Mi sabi, boso ta bari i boso ta pil di „tempoe bieuw, un tempoe, koe nan no ta„bata saca nan ciencia foi un courant, un „Encyclopedie of un roman, ma foi un es„tudio serio di hopi anja largoe, koe tabata „doenanan un berdadera ciencia. Ma, dan„ki Dios, koe un pinmentoe no por dis„trai e berdadera ciencia!"

Apena Maike a caba di papia, k'e frances tabata drenta rabia coené, gritando: *Monsieur vous êtes Prussien, canaille de notre patrie*. „Dispensámi," asina Maike tabata respondé, „dispensámi, mi ta Americano, „ma no kere, koe mi tien gustoe pa disputa „coe bo. Sigi bo camina, i ami lo sigi es „di mi." I toer tabata ketoe-ketoe te ora ferrocarril tabata paró, i koe empleadonan tabata grita: *Messieurs! Mantes! Mantes!.... dix minutes d'arrêt!....*

(*E ta sigi.*)

ANUNCIO.

Es koe ta firma aki-bao ta pidi na toer su deudornan di bin regla nan cuenta, tien tempoe ainda te último di e loena aki, i si nan no bin page é ta obliga di toema un paso judicial.

Curaçao, 1 Augustus di 1884.

J. R. WELHOUS.

3-2

SPAAR- EN BELEENBANK OP BONAIRE.

OPROEPING VAN DEBITEUREN.

In de buitengewone Algemeene Vergadering der *Spaar- en Beleenbank van Bonaire*, gehouden op Zaterdag den 21n. Juni jl. besloten zijnde, deze Instelling te ontbinden, zoo is in die Vergadering bepaald, dat aan de debiteuren van genoemde Instelling een tijd van *Zes Maanden* d. i. *tot* 31 *December* 1884, zal worden gegeven, om het door hen verschuldigde aan te zuiveren.

De debiteuren aan deze Inrichting worden alzoo bij deze opgeroepen, om hunne schulden binnen den gestelden termijn van *Zes Maanden* te komen voldoen, terwijl voorts ter hunner kennis wordt gebracht:

1. dat de op den 31n. December a. s. nog op de bank aanwezige Panden, zoomede de verhypothekeerde eigendommen *op Zaterdag den* 10n. *Januari* 1885 op publieke veiling zullen worden verkocht, en
2. dat de uitstaande gelden op schuldbekentenissen met de daarop verloopen interesten, tot op meergenoemden datum van 31n. December a. s. nog onvoldaan, gerechtelijk van de *Borgen* zullen worden ingevorderd.

Bonaire, den 1n. Juli 1884.

De Raad van Administratie van voornoemde Spaar- en Beleenbank.

W. F. MEINHARDT.
R. T. BOOM.
C. R. DEBROT.
G. J. MUSKUS.

POLVOS DE BRONCE

PROPIO PARA IMPRESIONES

Color de oro para impresiones communes	la onza ƒ	1,25
Color de oro, fino para tarjetas	„ „	1,50
Color de oro, extra fino	„ „	2,50
Color de plata,	„ „	1,25
Color de plata, fino	„ „	1,50
Color de Cardenal, fino	„ „	1,50
Color Azul de plomo, fino	„ „	2,—

De venta en la libreria de

A. Bethencourt é hijos.

De firma

DERICKS & GELDENS TE DRUTEN

[GELDERLAND]

beveelt zich bij belanghebbenden alhier welwillend aan, tot de levering van

ROODE EN BLAUWE

Fransche Pannen,

MODEL ROULET.

1e soort blauwe	45,00	per mil
2e soort blauwen en le rooden	40,00	„
2e „ „	35,00	„
3e „ „	30,00	„

(Deze pannen dekken 20 per vierkante Meter.)

Alsmede: van blauwe en roode plavuizen voor dezelfde prijzen
— van profielsteenen [voor lijsten] in alle vormen volgens teekening à 25,00 en hooger per kubieke meter.
— van leipannen voor 20 à 30,00 per mil.
— van holle steenen voor 10 à 15,00 per mil.
— van mozaiek-tegels en terra-cotta werk volgens teekening.

Bestellingen worden binnen een maand uitgevoerd.

☞ Solide agenten gelieven te corresponderen met de firma zelve.

STIMADOS DI CABAI!

Kende koe kier coempra un bon cabai. Cantador famoso, color boloe blancoe, mansoe i moza pa 350 florin. toema informacion na Bureau di „Amigoe."

TE KOOP

BIJ

ELLIS & DANIA

OTRABANDA — WATERKANT.

Alle soorten van ijzer- koperblik- en verfwaren; aarde- glas- en touwwerk; Hollandsch, Duitsch en Noorweegsch bier; Stolksche, Friesche en Edammer-kaas; Sigaren, Lijnolie etc.

EN

HET BEROEMDE

St. APOLINARIS WATER.

J. GOUVERNEUR ta ofrece na venta, un casita na meimei di Pietermaai, masjá boon pa un tienda, é ta sitna banda di kas di sjon *Martyn Felix*; ta un casita enteramentoe nobo, i masji fresco.

Victoria water

Natuurlijk Koolzuurhoudend Mineraalwater

uit de „Victoria Bron" te Oberlahnstein bij Ems is niet alleen voor gezonden een zeer welsmakende en verfrisschende drank, maar tevens een uitstekend geneesmiddel in vele gevallen van ziekten, in 't bijzonder bij die der maag en ademhalingsorganen, alsmede bij zenuwachtige toestanden.

De verkoop van 1,200,000 flesschen en kruiken in het eerste jaar der Exploitatie dezer bron is wel het beste bewijs van de voortreffelijkheid van dit mineraalwater.

Verkrijgbaar bij

JAN MONSANTO — OTROBANDA

en

WILLEM JOLLEY — WILLEMSTAD.

LANILLA

PARA

BANDERAS

de diferentes colores

de venta á precio módico en la

Libreria de

A. Bethencourt é Hijos.

DI BENDE

CERCA J. R. VAN DER LINDE SCHOTBORGH KAAS No 242 OTRABANDA

HOOI frescoe di mihoor kwalidad na ƒ 4.—pa baal di 50 k. g.

15 Juli 1884.

" Impr. de la Libreria " de A. Bethencourt é hijos.